

Misforståelser om kapital, «ansvarsfølelse» og velferdsoppbygging

Som forventet omfavnes Thomas Pikettys bok «Kapital i det 21. århundre» av venstresiden. Gode sosialister glemmer gjerne «sin Marx». Som med Marx er Pikettys påstander og såkalte forskning vranglære. Asle Toje forklarer langt på vei hvorfor i dagens DN.

Pikettys bok fortjener å bli plukket fra hverandre. Økonomen Hunter Lewis gjør det på en enkel måte når han spør og svarer på følgende spørsmål:

«Hva er beviset for at rikdom vokser raskere enn økonomien?», altså at de rikeste blir rikere?

Lewis bruker 3 grafer fra Pikettys bok:

Lewis analyse av grafen:

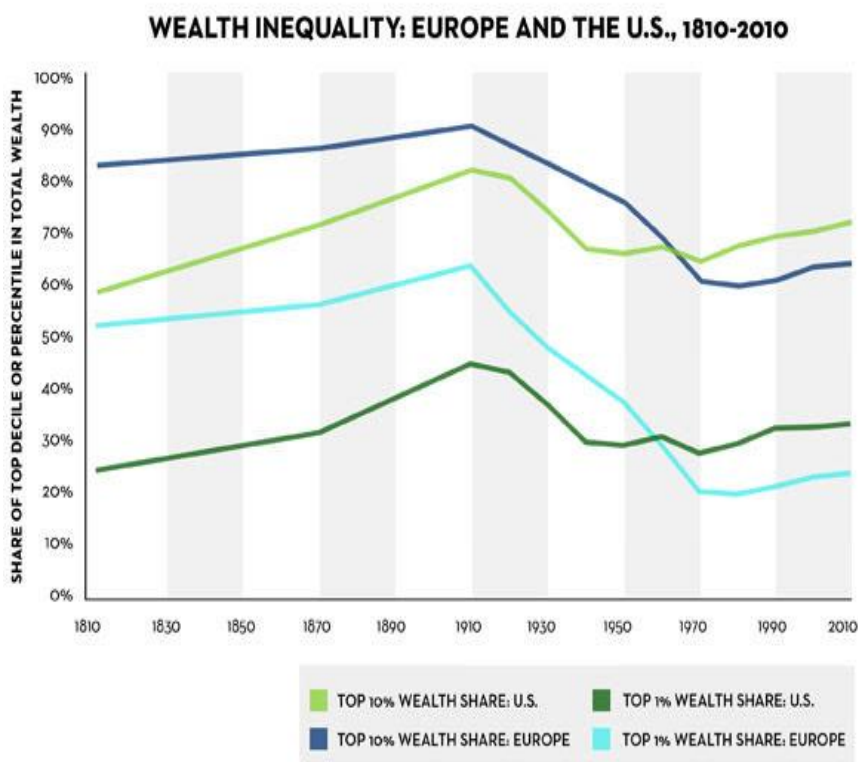
- Merk at linjene helt til høyre er Pikettys egne, altså ikke historikk men ren gjetning om de neste 85 år
- Grafen antyder at avkastningen på kapital har vært 4.5% per år eller høyere fra år 0 til år 1800. Pikettys graf er «crazy». Dersom menneskeheten hadde startet i år 0 med USD 10 og hatt en årlig avkastning på 4.5% i 1800 år ville verdens totale rikdom være

flerfoldige trillioner mer enn verdens faktiske rikdom i dag, som er estimert til USD 241 trillioner av den sveitsiske banken Credit Suisse.

- Pikettys 4.5% blir enda mer «crazy» når han helt korrekt påpeker at det var nesten ingen økonomisk vekst inntil den industrielle revolusjon, m.a.o. så liten vekst er ikke i stand til å gi så høy avkastning som 4.5% per år hvert år frem til 1800-tallet. Med andre ord: Tull med tall.

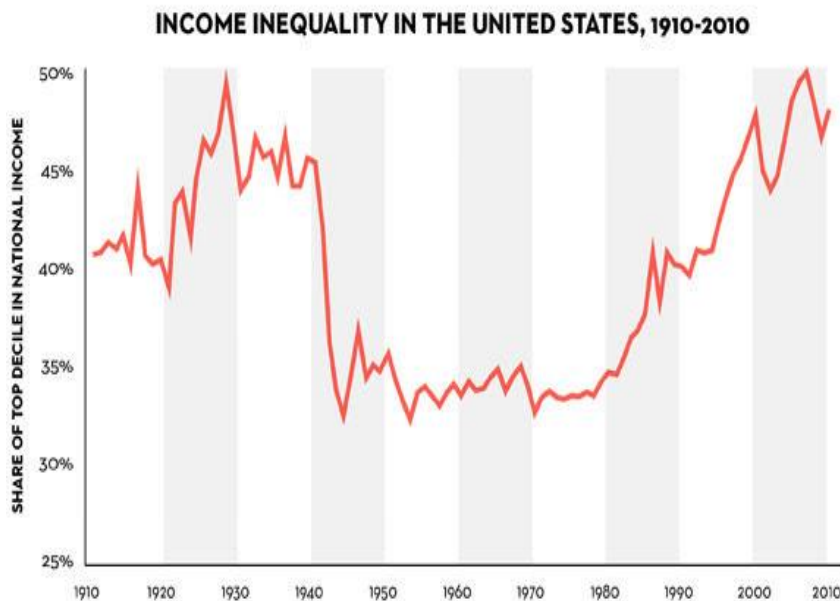
Konklusjonen kan ikke bli noe annet enn at Pikettys egen graf effektivt slår i hjel Pikettys eget resonnement og påstand om at de rike alltid blir rikere sammenliknet med alle andre i et kapitalistisk samfunn. Hvilket samfunn er ikke kapitalistisk, forresten? Det er kanskje et spørsmål for Marte Gerhardsen i den sosialistiske tankesmien Agenda, som naturlig nok «trykker» Pikettys vranglære og mangelfulle matematikkunnskaper «til sitt bryst».

Neste graf fra Pikettys bok:

Grafen viser andelen av rikdom for de rikeste 10% og de rikeste 1% i Europa og USA over tid. Heller ikke denne grafen støtter Pikettys påstand; den viser riktignok en svak stigning etter 1970 (nesten flat), men at det var en markant reduksjon over en periode på 60 år forut for 1970.

Siste graf fra Pikketys bok:

Denne grafen viser inntekten til de 10% rikeste i USA over tid, målt som prosent av den totale inntekten i samfunnet. Grafen inkluderer kapitalavkastning, hvilket ikke representerer «vanlig inntekt», heller bytte av en eiendel for en annen eiendel. Grafen ekskluderer også statlige overføringer, det venstresiden helst kaller «omfordeling», hvilket ville vist et helt annet resultat, i betydning dårligere for Pikettys teori.

Det vi ser er imidlertid ikke en gjennomgripende og konstant forbedring for de rikeste av oss. Vi ser i stedet to topper; en før «den store depresjonen» i 1929 og en før «finanskrisen i 2008». Det som kjennetegner begge disse periodene, eller toppene, er uhemmet statlig pengetrykking og oppbygging av gjeld, som førte til «finansielle bobler», som igjen ledet til kunstig og midlertidig velstandsoppbygging. De rike har blitt rikere som en følge av det amerikanerne gjerne kaller «crony capitalism», altså en uheldig allianse mellom staten og de mest velstående i samfunnet. Det har således ingen ting med kapitalismens uovertrufne og suverene evne til å bygge velstand for fattige og middelklassen; hvor sårt dette enn må høres ut for venstresiden.

Som en følge av uhemmet pengetrykking etter 2008 har vi nå en ny boble. Når den sprekker, slik alle bobler gjør, vil nivået igjen synke tilbake til utgangspunktet i 1910, dvs. rundt 40%.

Lewis påpeker avslutningsvis at den mest oppsiktsvekkende påstand i Pikettys bok er at byråkratiet må reformeres slik at det kan ivareta på en mest mulig effektiv måte de ekstra skatter som foreslås for høye inntekter og kapital. Tanken er, som alltid med sosialister, at tilnærmet fullstendig statlig kontroll er best, og at det kun dreier seg om statlig «finetuning». Men, og som Margareth Thatcher så treffende uttalte og historien har vist oss:

"Problemet med sosialisme er at man til slutt går tom for andres penger".

Karl Max forstod ikke sammenhengen, og Keynes valgte klokkelig å «danse rundt» problemstillingen. Sosialister og sosialistiske tankesmier, som Agenda, vil antakelig aldri forstå det, fordi det fjerner behovet for en venstrevridd tankesmie. En uhyrlig tanke for alle som er flasket opp på et kollektivistisk og positivistisk livssyn, og som aldri har forstått følgende kjennegjeringer:

1. All statlig aktivitet vil nødvendigvis avlede inntekter, ressurser og aktiva bort fra markedet. Søken etter en nøytral skatt, som bidrar til produktivtetskapning på lik linje med privat eller industriell kapital i et ellers fritt marked, er en umulighet, og ideen om en nøytral skatt er derfor en myte.
2. Når en krone inndras i skatt og brukes, først til å lønne politikerne og byråkratene, dernest til å subsidiere eller støtte en spesiell næring eller et spesielt formål, og bestemt helt vilkårlig av våre politikere, da reduseres automatisk investeringer i annen produktiv virksomhet, med en krone, dvs. den samme kronen som ellers ville bidratt til økt verdiskapning og mer velferd for oss alle. Du og jeg, dvs. samfunnet som helhet, er taperen/taperne.

Altså: Både den første og den siste «skattekrone» brukes til verdireducerende virksomheter som er til stor skade for velferdsstaten. Enkelt sagt, utvannes hver skattekrone gjennom statlig byråkrati og en vilkårlig og uansvarlig politisk «omfordeling». Resultatet er en storstilet negativ verdiskapning, dermed en langsom, men uunngåelig kvelning av «velferdsstaten». De største taperne er fattige og middelklassen.

For å forstå hvordan vi skal komme ut av den håpløse situasjonen vi har satt oss selv i, med velstand bygget på uhemmet offentlig vekst finansiert med gjeld, må vi først forkaste den form for vranglære som Piketty forsøker seg på og som venstresiden omfavner i sin «marxistiske eventyrverden». Dernest må vi forstå hva kapitalismen egentlig er for noe, hvilket er noe helt annet enn det venstresiden vil ha det til.

Kapitalismen er de fattige og middelklassens tjener

I sin enkelhet er den forhatte kapitalismen ikke noe annet enn et høyest uskyldig *prisfastsettelsessystem* hvor et samfunns begrensede ressurser finner veien til varer og tjenester middelklassen til enhver tid trenger og etterspør. Kapitalismen beriker og styrker middelklassen. Det er middelklassen som har bruk for kapitalismen. Rikingene "trenger ikke" kapitalismen, enten det er for å kjøpe seg en Rolls Royce eller et kneippbrød. Det er middelklassen som har mest å tjene på kapitalismen. Det er den forhatte kapitalismen som har tatt, og fortsatt vil ta, folk ut av fattigdom. Den industrielle revolusjon og masseproduksjon av varer og tjenester for hele befolkningen kunne ikke funnet sted uten et kapitalistisk system i et fritt marked, dvs. en fri og uregulert prisdannelse for å kunne masseprodusere de mest nyttige og etterspurte varer og tjenester til middelklassen.

Og hvorfor er allikevel slik at flertallet av oss aksepterer venstresiden forskrudde ideer om skatt og produktivitet?

Svar: Når en stat over tid har lyktes med å samle en stor nok gruppe mennesker byråkrater, politikere og netto skattemottakere, til ukritisk støtte av (velferds)statens formål, da kan staten trygt gå ut ifra at ignoranse og apati fra resten av befolkningen sørger for tilstrekkelig passiv støtte for å kunne redusere en eventuell aktiv motstand mot denne styreformens til et minimum. Apatien er selvfølgelig godt hjulpet av at staten har et inndrivingsapparat, som med nådeløs presisjon og med "loven i hånd" opptrer med både utøvende og dømmende myndighet, ved å forfølge og fengsle de som ennå ikke er apatiske til plyndringen.

Marte Gerhardsen gjør et poeng av at «ansvarsfølelse ikke er noe man kan arve, det må læres». Jeg formoder at hun sikter til nedarvet pengemakt? Makt kommer imidlertid i flere former enn penger, ikke minst posisjon. Et naturlig spørsmål til Marte Gerhardsen er da om stillingen som leder i tankesmien Agenda ble gitt til henne på grunn av tilegnet kunnskap, for så vidt også tilegnet, selvlært ansvarsfølelse, eller fikk hun stillingen fordi hun bærer etternavnet Gerhardsen? Ikke vet jeg, og ikke betyr det noe for meg. Men, det burde kanskje bety noe for Gerhardsen, i hvert fall om hun ønsker å være en smule konsistent og prinsipiell i sin tilnærming til viktige verdispørsmål.

Ovennevnte emner behandles i min kommende bok, Det store selvbedraget – hvordan statsmakt ødelegger menneskeverd og velferdsstaten.

Heo – 09.05.2014